

**„EUROELEKTRA”
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej
Rok szkolny 2021/2022**

Zadania z elektrotechniki na zawody II stopnia

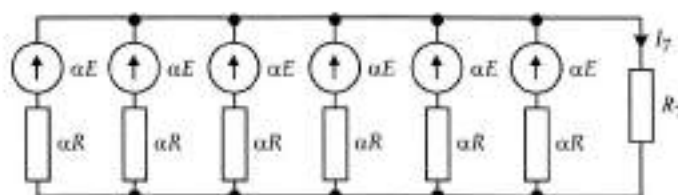
Instrukcja dla zdającego

1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. II stopień Olimpiady zawiera 5 zadań otwartych.
3. Należy podać poprawną odpowiedź wraz z tokiem rozwiązania.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się maksymalnie 10 punktów. Maksymalna liczba punktów do zdobycia za 5 zadań to 50 punktów.
5. Można korzystać z przyborów do pisania, rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu, kalkulatorów i tablic matematycznych. Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1

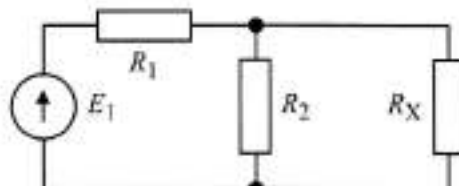
Odbiornik o rezystancji $R_7 = 6 \Omega$ zasilany jest przez 6 połączonych równoległe źródeł o jednakowych napięciach (rysunek 1) wynoszących (αE) i rezystancjach wynoszących (αR) . Przyjmując, że $E = 4 \text{ V}$ oraz $R = 2 \Omega$, dobrać współczynnik rzeczywisty α tak, aby prąd oznaczony jako I_7 wynosił 3 A .

Rys. 1

Zadanie 2

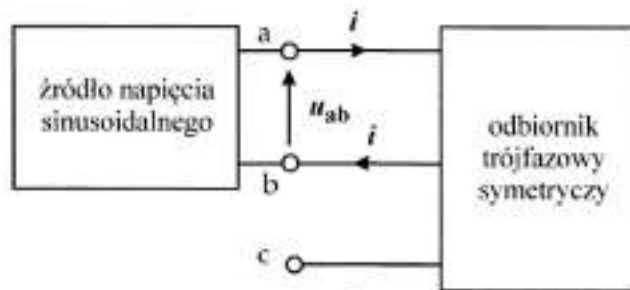
Obwód elektryczny przedstawiony jest na rysunku 2. Przy jakiej wartości rezystancji R_X moc przetwarzana w elemencie R_X wynosi 9 W ? Dane: $E_1 = 16 \text{ V}$, $R_1 = 4 \Omega$, $R_2 = 12 \Omega$.

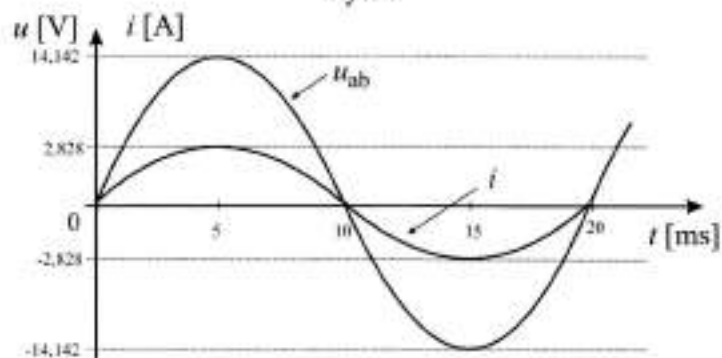
Rys. 2

Zadanie 3

Dwa wybrane zaciski odbiornika trójfazowego symetrycznego połączonego w gwiazdę zostały połączone ze źródłem napięcia sinusoidalnego jak na rysunku 3. Wartości chwilowe napięcia pomiędzy zaciskami oraz prąd w przewodach łączących źródło z odbiornikiem przedstawia rysunek 4. Amplituda napięcia u_{ab} wynosi $14,142 \text{ V}$, a amplituda prądu i wynosi $2,828 \text{ A}$.

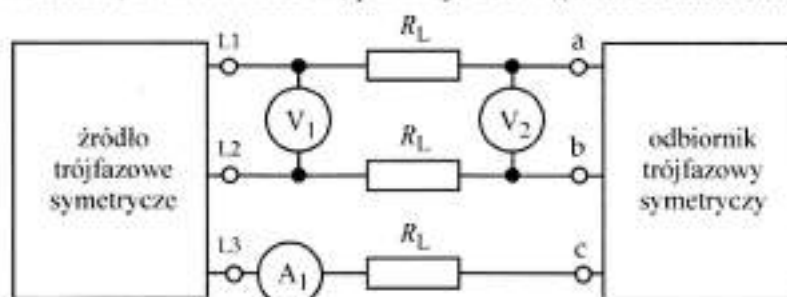

Rys. 3

Rys. 4

Odbiornik został następnie połączony ze źródłem trójfazowym symetrycznym za pomocą kabla, w przypadku, którego rezystancja każdego z przewodów R_L wynosi $0,5 \Omega$. Wyznaczyć moc czynną odbiornika trójfazowego oraz wskazanie amperomierza A_1 i woltomierza V_2 w układzie z rysunku 5, jeżeli wiadomo, że woltomierz V_1 pokazuje 150 V (wartość skuteczna).

Rys. 5

Zadanie 4

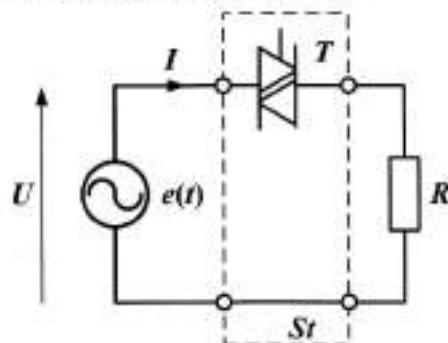
Transformator jednofazowy o danych znamionowych: moc znamionowa $S_N = 12 \text{ kVA}$; napięcie znamionowe strony GN (strona 1) $U_{1N} = 400 \text{ V}$; napięcie znamionowe strony dolnej DN (strona 2) $U_{2N} = 230 \text{ V}$; częstotliwość znamionowa $f_N = 50 \text{ Hz}$. Podczas pomiarów tego transformatora uzyskano następujące wyniki:

- pomiary w stanie jałowym (zasilana strona 2):
  - napięcie zasilania $U_{20} = U_{2N}$ o częstotliwości f_N ;
  - prąd stanu jałowego $I_{20} = 3,5 \text{ A}$;
  - moc czynna w stanie jałowym $P_{20} = 130 \text{ W}$.
- pomiary w stanie zwarcia (zasilana strona 1, zwarcie po stronie 2):
  - napięcie zasilania $U_{1Z} = 22 \text{ V}$;
  - prąd w stanie zwarcia $I_{1Z} = 27 \text{ A}$;
  - moc czynna w stanie zwarcia $P_{1Z} = 95 \text{ W}$.

Należy obliczyć parametry schematu zastępczego typu T transformatora sprowadzone na stronę 1 oraz narysować ten schemat. W obliczeniach należy przyjąć następujące założenia upraszczające: $R_1 = R_2'$ oraz $X_1 = X_2'$.

Zadanie 5

Dany jest jednofazowy sterownik St mocy z obciążeniem rezystancyjnym R zasilany ze źródła napięcia sinusoidalnie przemiennego $e(t)$ o wartości skutecznej U (rysunek 6). Triak T sterownika mocy jest sterowany fazowo. Moment załączenia triaka jest określony kątem α liczonym od przejścia przebiegu napięcia zasilania przez zero ($0 \leq \alpha \leq \pi$).

Rys. 6

Zakładając, że:

1. źródło napięcia ma zerową impedancję wewnętrzną,
2. triak T jest łącznikiem idealnym tj. ma zerową rezystancję w stanie załączenia, nieskończoną rezystancję w stanie blokowania i zerowe czasy przełączania,

należy obliczyć współczynnik mocy PF sterownika, jeśli kąt α załączenia triaka wynosi $2\pi/3$ (120°).

WSKAZÓWKA: $\int \sin^2 x \, dx = \frac{1}{2}x - \frac{1}{4}\sin 2x + C$

Opracowali:
dr inż. Paweł Dybowski
dr inż. Zbigniew Mikoś
dr inż. Przemysław Syrek
mgr inż. Artur Gancarz

Sprawdził:
dr inż. Zbigniew Kłosowski

Zatwierdził:
Przewodniczący Rady Naukowej Olimpiady
dr hab. inż. Tomasz Talaśka

**„EUROELEKTRA”
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej
Rok szkolny 2021/2022**

Zadania z elektroniki na zawody II stopnia

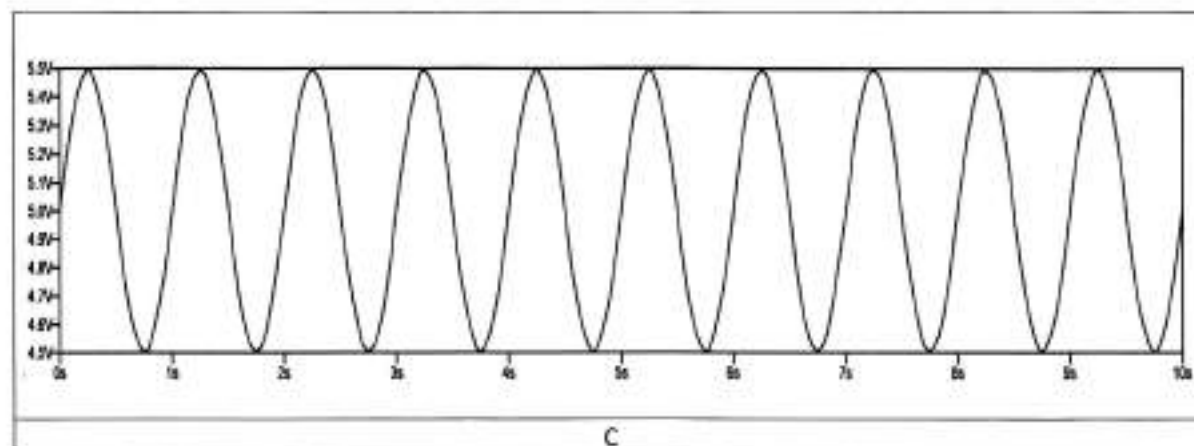
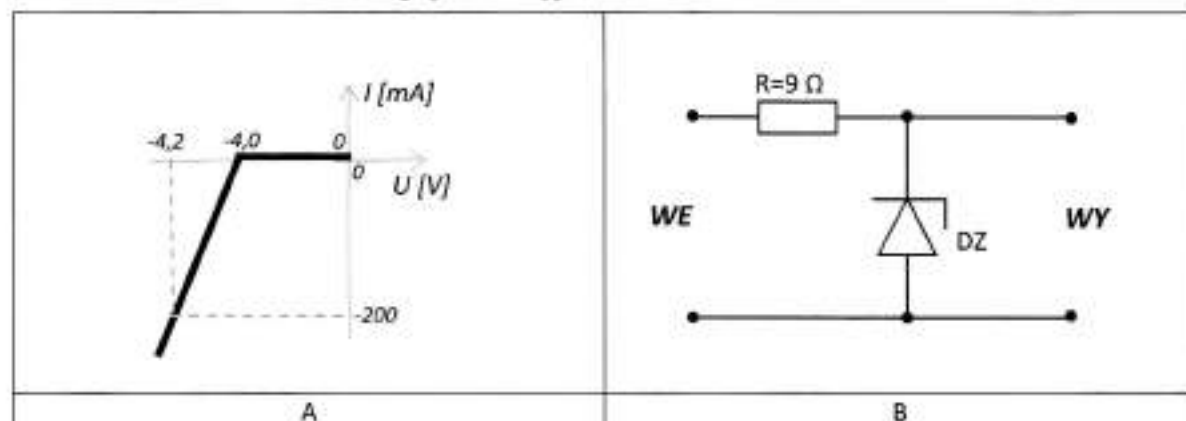
Instrukcja dla zdającego

1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. II stopień Olimpiady zawiera 6 zadań otwartych.
3. Należy podać poprawną odpowiedź wraz z tokiem rozwiązania.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się maksymalnie 10 punktów. Maksymalna liczba punktów do zdobycia za 6 zadań to 60 punktów.
5. Można korzystać z przyborów do pisania, rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu, kalkulatorów i tablic matematycznych. Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.

Życzymy powodzenia!

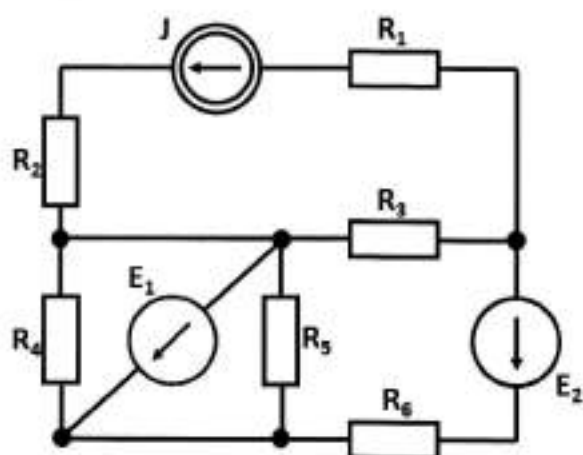
Zadanie 1

Dioda DZ z przebiciem Zenera, której charakterystyka w kierunku zaporowym może być aproksymowana odcinkami prostych jak na rysunku (A), została zastosowana w układzie z rysunku (B). Do wejścia WE układu doprowadzono napięcie składające się ze składowej stałej $U_{WE_{DC}} = 5\text{ V}$ oraz składowej zmiennej sinusoidalnej o amplitudzie $U_{WE_{AC}} = 0,5\text{ V}$, jak na rysunku (C). Wyznacz składowe $U_{WY_{DC}}$ i $U_{WY_{AC}}$ napięcia na wyjściu WY układu.

Zadanie 2

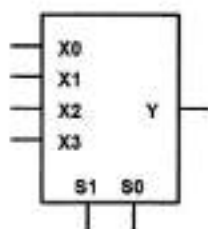
Na poniższym schemacie ideowym przedstawiono pewien obwód elektryczny, którego elementy przyjmują następujące wartości: $J = 1 \text{ A}$, $E_1 = 14 \text{ V}$, $E_2 = 2 \text{ V}$, $R_1 = R_2 = 100 \ \Omega$, $R_3 = R_6 = 300 \ \Omega$, $R_4 = 200 \ \Omega$, $R_5 = 400 \ \Omega$. Obliczyć wartość mocy wydzielonej na źródle napięciowym E_2 oraz prąd przepływający przez rezystor R_3 .

Zadanie 3

Korzystając z multiplexera 4:1 (przedstawionego na rysunku), proszę zaprojektować układ logiczny opisany przy pomocy formuły Boole'a

$$F(A, B, C, D) = A \cdot D + A \cdot \bar{B} + \bar{B} \cdot C$$

S1	S0	Y
0	0	X0
0	1	X1
1	0	X2
1	1	X3

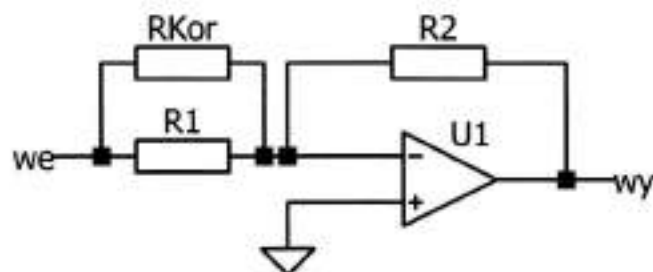
W rozwiązaniu proszę zaprezentować cały proces rozumowania.

Zadanie 4

Dla konfiguracji wzmacniacza odwracającego na wzmacniaczu operacyjnym (WO) idealnym wzmocnienie wynosi, jak powszechnie wiadomo $k_u = -R_2/R_1$.

Ta zależność obowiązuje przy założeniu **nieskończonego** wzmocnienia z otwartą pętlą. Jeżeli wzmocnienie jest skończone (A) układ zawierający wyłącznie WO oraz dwa rezystory R_1 i R_2 będzie miał inne - mniejsze (na moduł) od R_2/R_1 wzmocnienie. Wyprowadź wzór na wzmocnienie układu zakładając skończone A (pozostajemy przy założeniu, że to jedyna niedoskonałość WO - w dalszym ciągu zakładamy nieskończoną rezystancję wejściową i zerową wyjściową). Sprawdź, że dla $A \rightarrow \infty$ otrzymasz znany, wyżej przytoczony wzór.

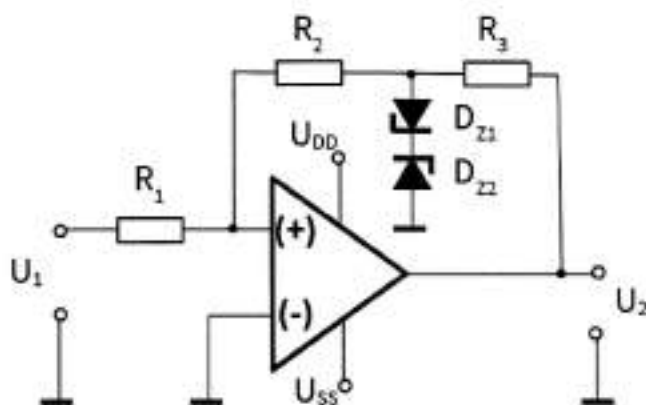
Zauważ teraz, że wartość projektowaną $-R_2/R_1$ można „odzyskać”, jeżeli zbocznikujesz R_1 odpowiedniej wartości rezystorem korygującym (jak pokazano na rysunku). Wyprowadź stosowną formułę na wartość tego rezystora korygującego. Formuła powinna wyrażać wartość R_{Kor} w zależności od wzmocnienia A samego WO oraz projektowanego wzmocnienia K (wiadomo, że jest to formalnie wartość ujemna ale oznaczymy jej moduł jako $K = R_2/R_1$). Skomentuj otrzymany wynik.

Zadanie 5

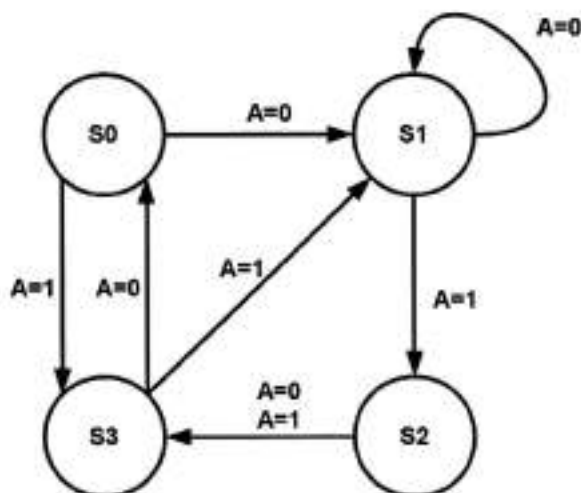
Na rysunku poniżej użyto idealnego wzmacniacza operacyjnego *rail to rail* zasilanego napięciami odpowiednio: $U_{DD} = +8\text{ V}$ i $U_{SS} = -8\text{ V}$. Diody Zenera dla kierunku przewodzenia mają spadek napięcia równy $U_D = 0,7\text{ V}$, dla polaryzacji zaporowej przewodzą odpowiednio dla napięcia $U_{DZ1} = 7,5\text{ V}$, $U_{DZ2} = 3,3\text{ V}$. Poza zakresem napięć przewodzenia prąd diod wynosi zero. Wartości rezystancji wynoszą odpowiednio: $R_1 = 1\text{ k}\Omega$, $R_2 = 4\text{ k}\Omega$, $R_3 = 1\text{ k}\Omega$.

Narysuj charakterystykę przejściową układu ($U_2 = f(U_1)$) dla napięć wejściowych zmieniających się w zakresie od -8 V do $+8\text{ V}$. Przedstaw tok rozumowania.

Zadanie 6

Korzystając z trzybitowego pierścieniowego licznika Johnsona i dodatkowych bramek logicznych, proszę zaprojektować sekwencyjny układ synchroniczny realizujący automat przedstawiony na diagramie poniżej

Pracę licznika Johnsona przedstawia tabela. Licznik dodatkowo wyposażono w linie kontrolne Up/Down (U/D) i Clear (CLR).

Q2 Q1 Q0	Stan następnny Q2* Q1* Q0*		
	U/D = 0 CLR = 0	U/D = 1 CLR = 0	U/D=(0 lub 1) CLR = 1
000	100	001	000
100	110	000	000
110	111	100	000
111	011	110	000
011	001	111	000
001	000	001	000

W rozwiązaniu proszę zaprezentować cały proces rozumowania.

<p>Opracowali: dr hab. inż. Andrzej Brudnik, prof. AGH dr inż. Piotr Diurdzia dr hab. inż. Witold Machowski, prof. AGH dr hab. inż. Paweł Russek, prof. AGH mgr inż. Robert Smolarz</p>	<p>Sprawdził: dr hab. inż. Tomasz Talaśka, prof. PBŚ</p>	<p>Zatwierdził: Przewodniczący Rady Naukowej Olimpiady dr hab. inż. Tomasz Talaśka, prof. PBŚ</p>
---	---	--

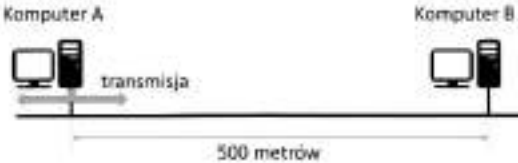
**„EUROELEKTRA”
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej
Rok szkolny 2021/2022**

Zadania z teleinformatyki na zawody II stopnia

Instrukcja dla zdającego

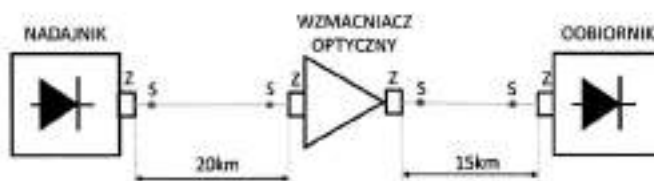
1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. II stopień Olimpiady zawiera 6 zadań otwartych.
3. Należy podać poprawną odpowiedź wraz z tokiem rozwiązania.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się maksymalnie 10 punktów. Maksymalna liczba punktów do zdobycia za 6 zadań to 60 punktów.
5. Można korzystać z przyborów do pisania, rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu, kalkulatorów i tablic matematycznych. Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.

Życzymy powodzenia!

Lp.	Zadanie
1.	<p>Komputery A i B połączone są magistralą komunikacyjną (koncentrycznym kablem miedzianym) - Rys. Oddalone są od siebie o 500 metrów i realizują transmisję zgodną z protokołem IEEE 802.3. Komputer A rozpoczyna transmisję i naddaje ramkę, komputer B również – po czasie 0,5us. Ile bitów ramki danych wytransmituje komputer A zanim wykryje fakt wystąpienia kolizji w sieci?</p> <p>Do obliczeń należy przyjąć, że prędkość propagacji sygnału w miedzi v_c wynosi 200 000 km/s.</p>
2.	<p>Wykonaj podział sieci 192.168.0.0/24 metodą VLSM na 8 podsieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. 2 hosty B. 2 hosty C. 2 hosty D. 2 hosty E. 110 hostów F. 32 hosty G. 15 hostów <p>Wyznacz adresy sieci, rozgłoszeniowe oraz zakres adresów użytkowych dla każdej z podsieci. Podaj również ile dodatkowych hostów można jeszcze dołączyć w każdej z podsieci (ile zostało wolnych adresów).</p>

3. Oblicz jaka musi być minimalna czułość odbiornika na końcu toru światłowodowego przedstawionego na rysunku. Do budowy toru wykorzystano światłowód jednomodowy pracujący w III oknie transmisyjnym. W obliczeniach należy uwzględnić ewentualne skutki starzenia się elementów toru optycznego (3dB) oraz wpływ temperatury na urządzenia elektroniczne i elektrooptyczne (typowo +/- 3dB).

Z – złącza optyczne
S – spawy światłowodowe

Parametry elementów toru:

Moc sygnału na wyjściu nadajnika P_{nad}	1dBm
Tłumienie złącza	0,2dB
Tłumienie spawu	0,2dB
Wzmocnienie wzmacniacza	10dB

4. Zaprojektuj układ logiczny, którego działanie jest zgodne z następującymi wymaganiami:

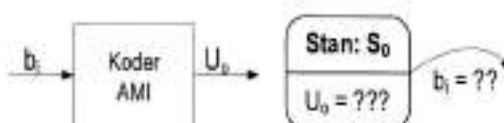
- Wyjście X będzie równe A, gdy wejście sterujące B i C są takie same.
- X pozostanie w stanie wysokim (H), gdy B i C będą różne

Do budowy tego obwodu można użyć tylko bramek NOR.

5. Sygnał mowy o całkowitym czasie trwania 20 sekund, jest próbkowany z częstotliwością 8 kHz, a następnie kodowany zgodnie z PCM. Minimalny stosunek sygnału do szumu kwantyzacji SQNR wynosi 40 dB.

Przyjmując, że $SQNR = 1.76 + 6.02 \cdot \text{rozdzielczość\_przetwarzania}$, jaka jest minimalna pojemność pamięci potrzebna, aby pomieścić ten sygnał?

6. Opracuj diagram stanów, ilustrujący działanie kodera AMI. Przyjmij, że stanem początkowym jest stan, w którym na wyjściu U_o panuje napięcie 0V, a kod kanałowy zmienia się w przedziale od $+U_A$ lub $-U_A$.

Opracowali:
dr inż. Jacek Stępień
dr inż. Jacek Kołodziej

Sprawił:
dr inż. Jacek Majewski

Zatwierdził:
Przewodniczący Rady Naukowej Olimpiady
dr hab. inż. Tomasz Talaśka, prof. PBS